

8 NN 6150 NOR RES

N. Wiwel og Eusebius Licht Tommelise

1892

ppn 166315796 N° d'inventaire N36585

181/168

H.Chr. Andersen

fremstillet

Billeder og Vers

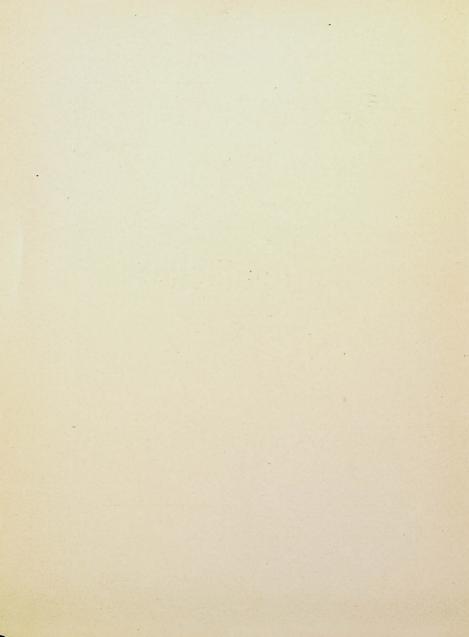
N: Wiwel

Eusebius Licht.

AXEL ANDERSEN, NORREBROGADE 18, A. 351030

Jommelise.

H. Chr. Andersen

fremstillet

Billeder og Vers

af

N:Wiwel

og

Eusebius Licht.

Højvelbaarne

Hr. Kammenhenne C. Vind,

fgl. danff Gefandt i Berlin

tilegnes disse Blade

med højagtelsesfuld Hengivenhed

Tafnemmelighed

allerærbodigft

27. Wiwel.

Kbhon., December 1892:

Hanand.

aar Bedstemo'er blunder i Cænestolen, Saa kommer den lille stumpede kyr, Og trækker den Gamle forsigtig i Kjolen: "Ia Bedstemo'er! faar jeg et Eventyr?" Da vaagner hun op af sit Morkningsblund, Og kysser kærlig den Cilles Mund, — Saa tyer hun, til kryd for sin Kæleklat, Til H. C. Undersens Eventyrstat.

Og saa begynder hun sin fortælling
Om "Storkene" eller "De røde Sko",
Om "Kyrtøjet" eller "Den grimme Ælling,"—
Ja mange slere hun har mintro.
Den Lille lytter med Smil paa Kind,
Og griber stundom i Traaden ind:
"Hør Bedste! sig mig, kom Karen til Gud?—
"Fortæl mig, hvordan Tommelise saa ud?"

Saa kniber det med den rette forklaring, Det gælder at slippe forsigtig derfra; Sit Eventyr Bedstemo'er har i forvaring, Men Illustrationerne mangle endda: Hun ønsker hun havde en Tegning, hvorpaa Man tydelig alle "Personerne" saa, — Saa kunde hun klare til Punkt og til Prik', Hvorledes det hele grangiveligt gik. —

Se derfor har Tegneren provet at vise, Hvorledes et Eventyr staar for hans Blik, — Exempelvis valgte han da "Tommelise", Og satte paa alle "Personerne" Skik: Saa nu kan vi se, baade Store og Smaa, Om ogsaa vi selv har tænkt os dem saa — —; Men "Bedste"? — hun synes vist Bogen er rar for nu bli'er hun aldrig forlegen for Svar.

Eventyrets Derfificator.

Der boede en Heg i den morke Skov, Til hende kom der en Kvinde: "Du gamle Heg, vil Du give mig Cov "at hvile mig lidt herinde?

"Og sig mig saa Du, som er saa erfarn,
"Og kender de skjulteste Veje,
"Hvordan skal jeg saa mig et lille Barn,
"Som kærligt og omt jeg kan pleje?

"Et lille bitte, — omtrent som saa, —
"O, lyt dog til mine Bønner!
"Sig mig hvordan jeg et saadant skal faa,
"Og kosteligt jeg Dig belønner."

Heren mimred' med tandlose Mund: "Den Sag skal vi sagtens klare! "Jeg gi'er Dig et Korn; det behøver Du kun "I en Potte med Jord at forvare.

"Se her er Kornet; en sjælden Art, "Der ikke spirer hver Sommer; "Skynd Dig nu hjem, og læg det snart, "Og glæd Dig til hvad der kommer." —

fruen takked' for Gave og Raad, Sin Glæde hun ej kunde skjule. Men Heren lo; for hun havde jo faaet En Toloskilling for den Smule.

Kornet blev lagt; og af Muldet stød En Knop med spraglede Blade; foroven gul, og forneden rød, Med Guldstænk paa hver en flade.

Den ligned en Tulipan; — Du vèd Alf dem, der er gyldenpriffed', Men lagde man Gret til den ned, Hørte man noget, der diffed'.

Og Fruen kyssede Blomsten glad, Da lød der et Knald uden Lige; Blomsten sig aabned: derinde sad Den dejligste lille Pige. Paa Griffelens Stol med det brede Ur, Hun vugged' med Blomstens Stængel; Ikkun en Comme lang hun var, Og smuk som en Himmerigs Engel.

Skabt som et Menneske var hun i alt, Med straalende sorte Gjne; De guldgyldne Cokker fra Hovedet faldt Over Ryggen ned lidt forsløjne.

Synge hun kunde; hun sad just og sang, Da Blomsten sprang ud, en Pise; Nydelig sint og melodisk det klang, — Og saa kaldtes hun Commelise.

En Valnoddeskal til Dugge hun sik, Polstret med Valmuer rode, Til Hvile hun under et Rosenblad gik Og blunded' paa Tæpper saa bløde.

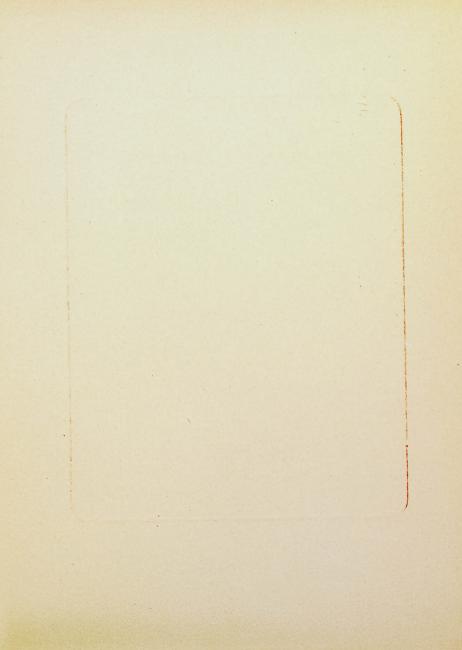
Bordpladen var hendes Tumleplads, Der leged' hun lystigt, den Lille, Og siden lod fruen en Skaal af Glas Med Blomster paa Bordet stille.

Blomsterne stod i det klare Vand, Ordned' i Krans langs Randen, — Saa sejled' den Smaa fra den ene Strand Over Søen, bort til den anden. Et Tulipanblad som Zaad blev brugt, To Hestehaar var hendes Aarer, Og rundt i Skaalen hun roede smukt, Og kendte ej Sorg eller Taarer.

Ofte sang hun med Stemme blod, Sang saa det klang gennem Stuen; Som sineste Harpetoner det lod, Og henrykt lyttede Fruen.

henrykt lyttede en og hver, Som hørte de dejlige Toner, Alle fik Tommelise kær, Og gav hende Kys og Makroner.

Men udenfor Huset, bag Plænen grøn, Cob Aaens mudrede Vande; Der boede Skruptussen med sin Søn, — To Uglebilleder sande.

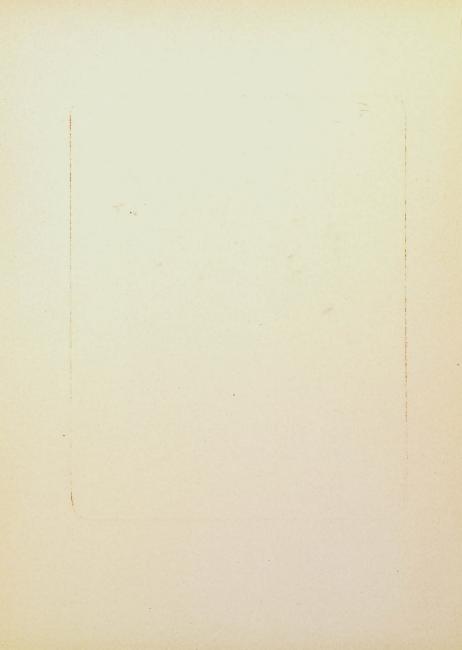
Grimme og fæle de begge var, I Mudder og Dynd de humped', Slimede Kirtler paa Ryggen de bar, Og Kroppen var tyk og stumpet.

Skruptussemo'er hopped' ind, en Aat, Uf Vinduet til Commelise, Der tog hun i Valnøddeskallen fat, — Hun troede, hun kunde den spise. Da saa hun den Lille, der sov saa tryg, Det Syn hende maatte behage; — Hun loftede Duggen op paa sin Ryg, Og hopped' forsigtig tilbage.

"Ho, Ho!" hun tænkte; — "den Smaa er kon, "Til Aaen jeg hende vil kore. "En passende Kone hun er for min Son; — "Au ktal vi hans Mening høre."

Og Sonnen kom til; han blev sjæleglad, Da han saa den dejlige Pige: "Koar, brekke-ker!" han kvækked, den Rad, Det var alt, hvad han kunde sige.

"Snak ikke for højt!" — den Gamle bød, "Spar paa Din herlige Stemme! "Sikkert Din Kvækken Du flemt fortrød, "Hvis hun vaagned, og lod sig skræmme.

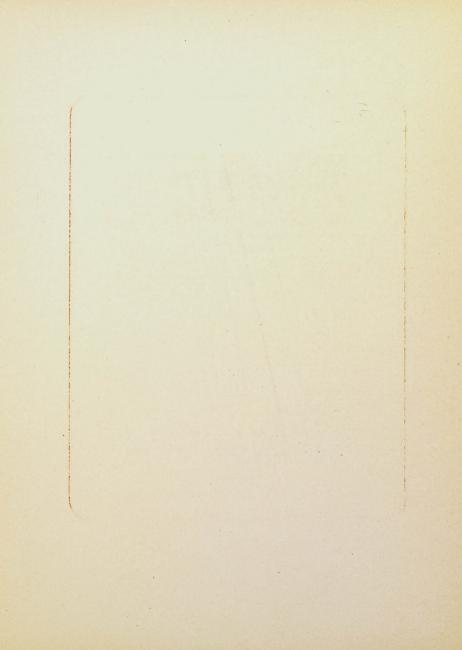
"Hun lob sin Vej, — hun er let som en Fjer "Hun vendte aldrig tilbage;
"Væf hende iffe! — ifald det sfer,
"Mister Du hende som Mage.

"Til Aakandebladene svomme vi ud, "Der sætte vi op hendes Dugge; "Imorgen ved Daggry Du hilser Din Brud "Den dejlige lille Dukke! Da Commelise ved Daggry so'r, forfrossen fra Blomsterlejet, Saa hun den lede Skruptussemo'er, Der sad ved Duggen og nejed'.

Staflen troede hun skulde do, — O Gud, hvor hun blev forstræffet; Aakandebladet laa som en Ø, Og Skruptussen kælen kvækked':

"Se, der er min Son! Han skal være Din Mand! "I skal bo i Mudret, min Pige." — "Koar, Koar, brekkesker!" — sa'e saa han Det var alt, hvad han kunde sige.

Saa tog de Valnøddesffallen, de To, Og særged' den over Vandet, Satte den ned i den mudrede Bo, Blandt Sivrødder, Orme og andet.

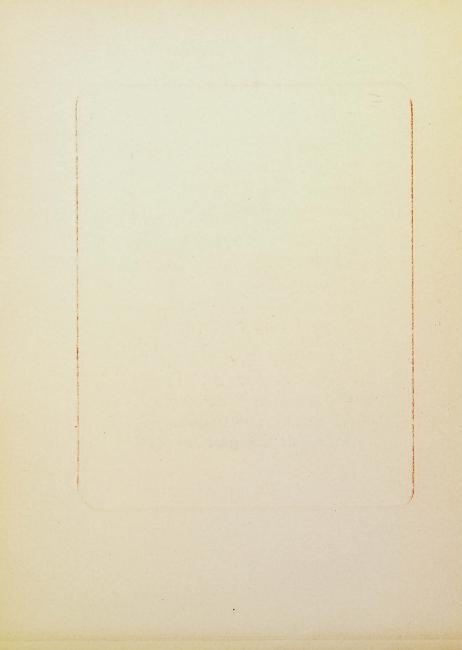
Men medens Madammen og hendes Søn Pyntede Brudekammer, faldt Tommelise paa Knæ i Bøn Og græd i usigelig Jammer.

O Gud, hvor den lille Staffel led, Hun skælved og var saa urolig; Hun vilde saa nødig i Dyndet ned, Og dele Tussernes Bolig. Hun vilde ej eje den hæstige Svend, Som sletingenting kunde sige, — — Hvor fandt hun i Noden en hjælpende Ven, Den stakkels uskyldige Pige?

Alle Smaafiff i Stime stod, Og ynkedes over den Stakkel, De syntes hun var for sød og god Til Tussen, det lede Spektakel.

Med starpe Tænder de Stilken bed, Som fæstede Bladet til Stedet, Saa flød det med Strømmen ad Alaen ned, Og Commelise var reddet.

Cangt, langt bort, paa det grønne Blad, Sejled' langs Kysten den Cille, Juglene inde i Bustene sad, Og slog deres smukkeste Trille.

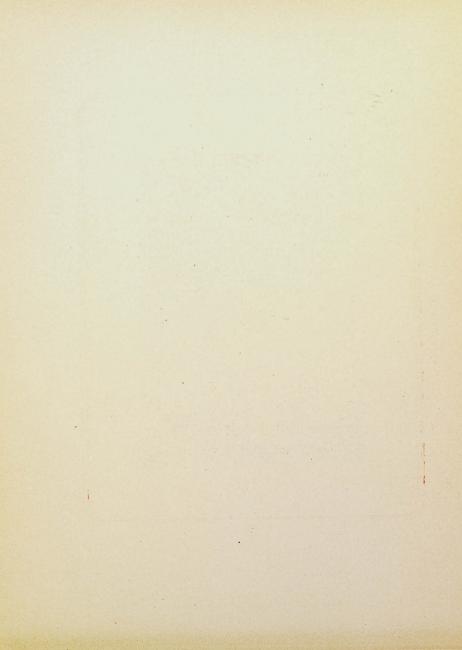
"Hvilken nydelig Jomfru!" de sang Og nikkede til Tommelise, — — En Sommersugl ned paa Bladet sig svang for hendes Skønhed at prise.

Dén kunde hun lide, og glad i Hu fortalte hun om sin Trængsel, Om Tussen, der sad i sit Mudder nu, Og vented' med haablos Længsel. Solen stinned' fra Himlens Blaa, Straalerne glimred' og glitred', Dirrende spejlblank Aasladen laa, Med Perler og Guld den sitred'.

Da tog Commelise sit Livbaand i Hast, Og vikled' dets ene Ende Om Sommerfuglen lempelig fast, Samt satte i Bladet dets Spænde.

Og nu tog hun fart saa det var en Cyst, Bladet var nær ved at frænge, — Hun jubled og sang, og den spæde Røst Cød over Marker og Enge.

2Men ret som allerlystigst det gik, Og midt i den muntreste Vise, En sværmende Oldenborre sik Kig Paa den stakkels Tommelise.

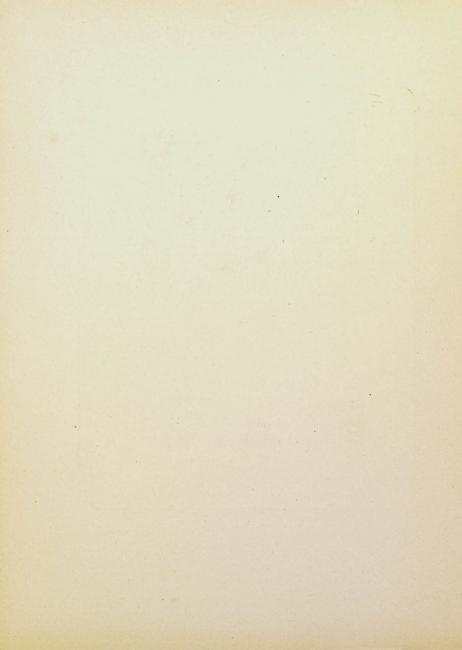
Han flog fin Klo om det smæfre Liv, Og summed' for hendes Gre: "Au sfal Du være min Tidsfordriv, "Et herligt Liv sfal vi søre."

Højt i Kastanjetræets Top Satte han hende tilrette, Og diffed' med Blomsterhonning op, Og med Talemaader saa nette. froken Dibenborrene kom Og gjorde Visit i Toppen: "Hun mangler jo Folehorn, mangler jo Vom, "Og smækker er hun i Kroppen.

"Fy, hun er æfel! — Nej, sikken en, "Hun ligner et Menneske, Kære! "Hun vralter jo paa to vanskabte Ben, — "Nej, lad os nu Insekter være."

Han Oldenborren, — han syntes jo vist Ike saa godt om Kritikken. Han ærgred' sig lidt, men han gav sig tilsidst, Og sod Pigebarnet i Stikken.

De havde jo sagt, at hæslig hun var, Og skønt han det knap kunde satte, Han hende sorsigtig til Jorden bar Og paa en Gaaseurt satte.

Hun græd, som hun havde en Synd sorbrudt
— Hun var jo en hæslig Pige — — —
Og saa var hun dog den dejligste Glut
I hele Dankongens Rige. — —

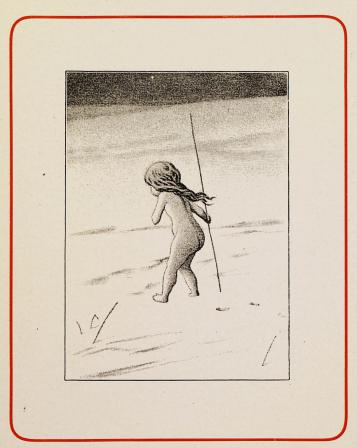
Tommelise gik i den grønne Skov Med Blomskerdug hun sig mætted' Hun under et mægtigt Skræppeblad sov I en Seng, hun af Græsstraa sletted'.

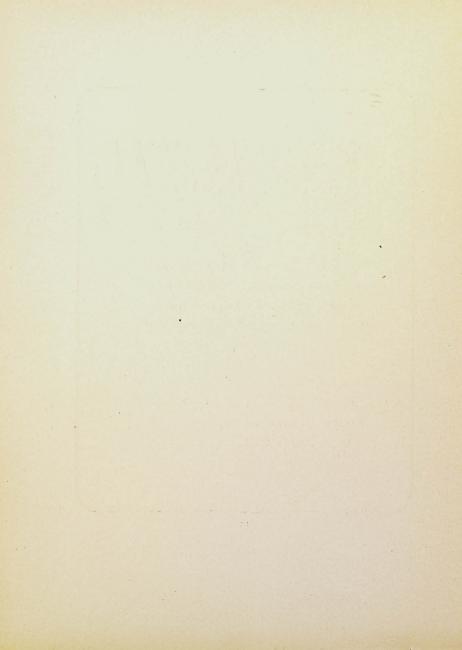

Men Sommeren gif, og Vinteren kom; Kulden hver fugl forjaged', Og Commelise gif ene om, Det Skind, hun frøs saa det knaged'.

Træer og Blomster visnede hen, I Sne og i Sjap hun vadet', Der var kun en vissengul Stilk igen Tilbage af Skræppebladet.

Uden Klæder og uden 217ad Gik hun som Tødens Bytte; Hun svøbte sig ind i et vissent Blad, Det skulde mod Snesnug beskytte.

Ude paa Marken var goldt og bart, Der gik hun med blaafrosne fødder; Der boede Markmusen lunt og rart I et hul under Stubbenes Rødder.

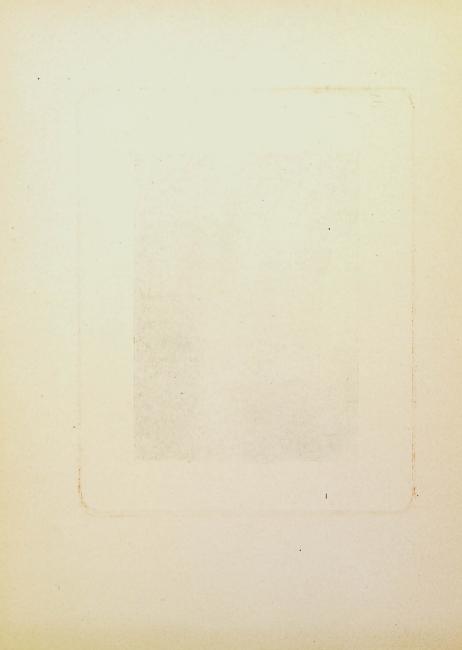
Det bugned' derinde med dejlig Mad, Som skulde der være Gilde. Tommelise bankede paa og bad Om et Bygkorn til Sulten at stille.

"Du lille Staffel!" sa'e Markmusen mild "Kom ind og saa Mad og Driffe; "Klæder trænger Du ogsaa til, "Og Strømper skal jeg Dig striffe. "Urter Du Dig, og er flink og god, "Kan du blive hos mig til Sommer, "Og feje min Stue, og pænt ta'e imod, "Taar der Gæster til Huse kommer.

"Synge stal Du, — Du synger vist net, "fortælle Eventyr rare, — "Men kom nu, min Putte, og spis Dig mæt "Det andet vi siden kan klare." —

— Den rare Markmus! — Hun var saa god, Hun dækkede op sor den Lille. Og Tommelise sik atter 2170d, Og gjorde som Markmusen vilde.

Ret snart sin Madmoders Hjerte hun vandt, Og saa blev de Perlevenner; Den Eille var flittig, hun striffed' og spandt Og brugte de rappe Hænder.

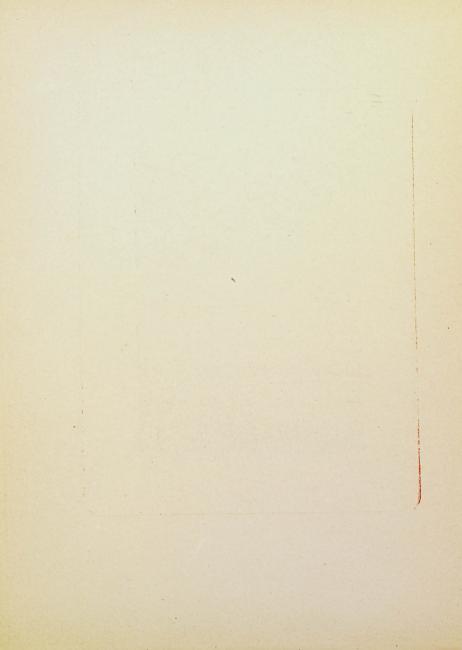
"Tu faar vi Besog; det er ganske vist! "En Nabo, som godt jeg kan lide; "Han har det hjemme lidt ensomt og trist, "Han er Pebersvend, maa Du vide.

Muldvarp er han; han har forstand, Og sidder lunt inden Døre; Ham skulde Du se at saa til Mand, Isald det lader sig gøre. Og Muldvarpen kom; han var fin og flot; Han gik baade Søn=Dag og Søgne=, I en fløjelspels, der klædte ham godt, Men kænk, — han manglede Gjne.

Saa fang Tommelise da; forste Gang Om Munken, der gaar i Enge, Og Gæsten sa'e, at saa smuk en Sang Havde han ikke hort længe.

Hel forlibt han i Pigen blev, Mest for den konne Stemme, Og siden han ofte sin Tid fordrev, Hos de To, og var sjælden hjemme.

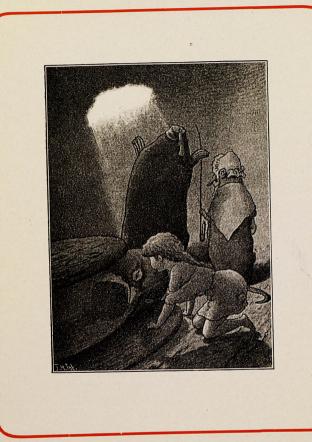
Han graved fra deres Hus til sit, En Tunnel med megen Snille; Der kunde de ugenert og frit, Spadsere saa tit de vilde.

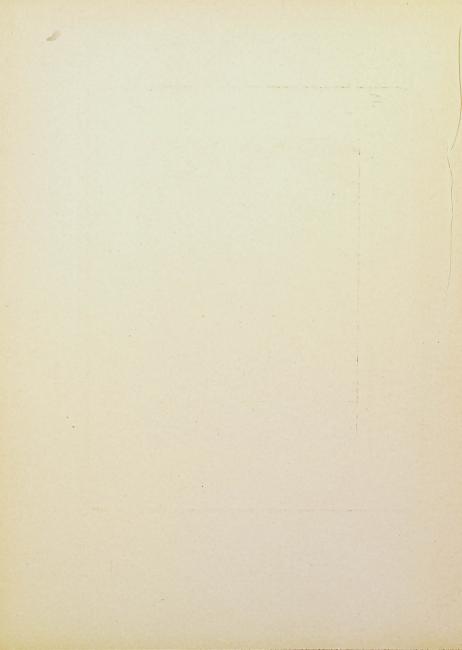
21Ten midt i Gangen de stødte paa En staffels stivfrossen Svale; Den rørte sig iffe; som død den laa Og sov i sin Vinterdvale.

Da Svalerne fløj til Syden afsted Havde den kvæstet sin Vinge, Den mægtede ikke at følge med, Og højt i Lusten sig svinge. Paa Marken faldt den; og Sult og 2708 Maatte den længe lide; Hvordan den kom ned i Jordens Skød Maa Vorherre — og Muldvarpen vide.

21kuldvarpen maalte den med foragt:
"Det er fælt, naar man ikke har mere,
"I denne Verden man skal have sagt,
"End "Kvivit", — og af Sult at krepere."

Han og Musen gif videre fort, Men Tommelise sig bøjed', Skød Hjerene varligt fra Hovedet bort, Og kyssede Juglen paa Gjet:

"Farvel, Du venlige fugl, som sang "Saa dejligt sor mig i Sommer. "Hvad vilde Du her i den mørke Gang, "Hvor ingen Cysstraale kommer?"

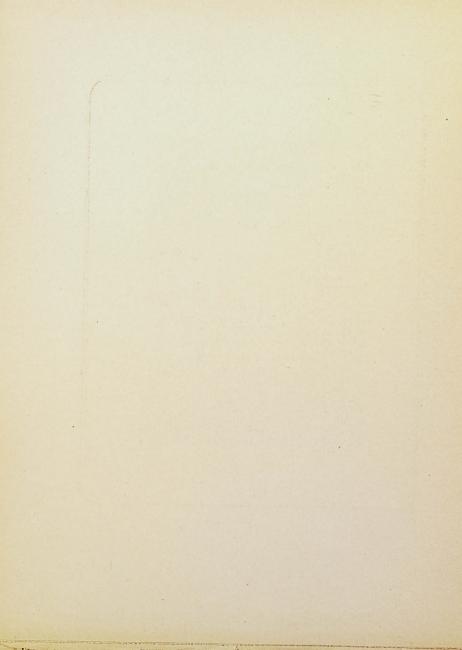
Et Tæppe af Ho hun fletted' i Hast, Det stød hun ind under Svalen, Hentede Bomuld og pakked' den fast fra Hovedet ned til Halen.

Hun folte i Sorgen en barnlig Troft Ved at Juglen varmt kunde ligge. Hun lagde sit Hoved ned til dens Bryst, — Da hørte hun noget dikke. Juglen leved' af Dvalen op, Dens Hjerte lydelig banked', Bomulden havde lunet dens Krop, Og Varme i Blodet sanket.

Et kort Minut Tommelise stod forskræfket og rysted' og dirred', Men snart sik hun atter sit vante Mod Og ynksom paa Juglen hun stirred'.

Saa hented' hun et Krusemynteblad, Som hun lagde over dens Hoved, Bragte den Vand, og udblødt Mad, Og at pleje den trolig hun loved'.

Daglig kom hun, og tænk Dig blot, Om Natten hun den besøgte, Med Trøske i Haanden, — den lyste godt, Hun havde ej anden Lygte.

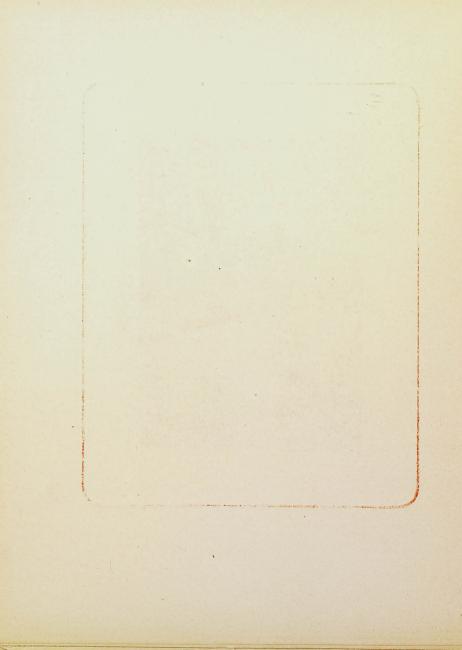
Og Svalen kom sig, det lille Skind, Se det var jo Hovedtingen, I Bonnuld og Hø laa den pakket ind, Og havde Bandage paa Vingen.

"Tak for Din Pleje!" — saa hviskede den, "Hav Tak, at saa trofast Du kommer; "Snart vinder jeg Kræfter, og flyver igen "Ud i den solvarme Sommer." — Men Vinteren gik for Kræfterne kom, Og hun maatte Smerterne lindre; — Markmusen vidste ej noget derom, Og Muldvarpen endnu mindre.

Da Solen bragte om foraaret Bud, Da aabnede Tommelise Sorgfuld et tilkastet Muldvarpeskud, for fuglen Vejen at vise.

"Farvel!" sang Svalen; "O, flyv med mig, "Sid op paa min Ryg, — lad os prove!" — Hun vilde gerne, men nænnede ej Markmusen at bedrøve. — —

27u blev der andet at tænke paa: Som frier sig Muldvarpen meldte; Brylluppet skulde til Hosten staa, Maar Jorden igen laa i Ælte.

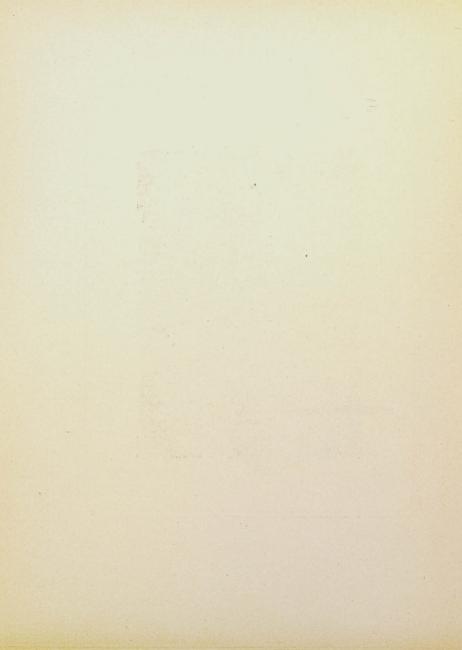
Men Tommelise var aldrig glad, Hun vilde ham nodig ægte, Dog nytted det ej, at hun græd og bad, Hvad kunde den Stakkel vel mægte?

Markmusen skændte, og sa'e: "Snik, Snak "Cad vær' med at være kurasig! "For saadan en Mand si'er man hellere Tak "End man gaar og bli'er obsternasig. "Taf Du Din Gud, Du tossede Tos, "Og mærf Dig, hvad jeg fortæller: "Hans sorte fløjelspels er magelos, "Og han har i Køffen og Kælder.

"I Sommer Du sy paa Dit Udstyr maa, "Ded Roffen Du pænt maa trone; "Du stal have at sidde og ligge paa, "Taar Du bliver Muldvarpens Kone." —

Tre Edderkopper sik Markmusen sat, De skulde sor foden slide, De spandt og de vævede Dag og Nat, — Mens Taarene randt saa stride.

Tommelise gik ud hver Morgenstund, Imellem Kornenes Drimmel, Højt raged' de op, og hun kunde kun Skinte lidt af Guds himmel.

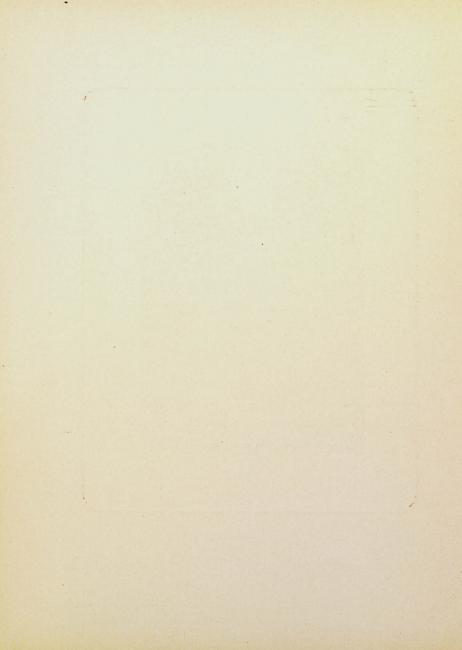
Saa tænkte hun paa, hvor grøn og smuk Skoven nu stod mellem Dale, Og sendte, som Hilsen, et stille Suk Til den venlige lille Svale.

Men Hosten kom; — mod Vinter det led, Hun kendte kun Sorg og Klage, Nu skulde hun snart til Muldvarpen ned Og være der alle Dage. Hun mistede Civslyst, hun mistede Mod, Da Bryllupsdagen sig meldte; — — Saa knæled hun ned ved en Blomst der stod, Og bitre Taarer hun fældte:

"Farvel, Du Sol! som er Himlens Pryd, "I Morke jeg snart skal hildes; "Farvel Du velsignede Tusindsryd! "For evig vi nu maa skilles.

"Men ser I min Svale, saa sig ham hvor tit, "At hilse ham I mig loved"," —— —— Da kvidred' det muntert: "Kvivit, Kvivit"! Henover det lokkede Hoved.

Svalen var det; Og hvem der blev glad, Det var vor lille Veninde; Snart ved hinandens Side de sad, Og friskede op hvert Minde.

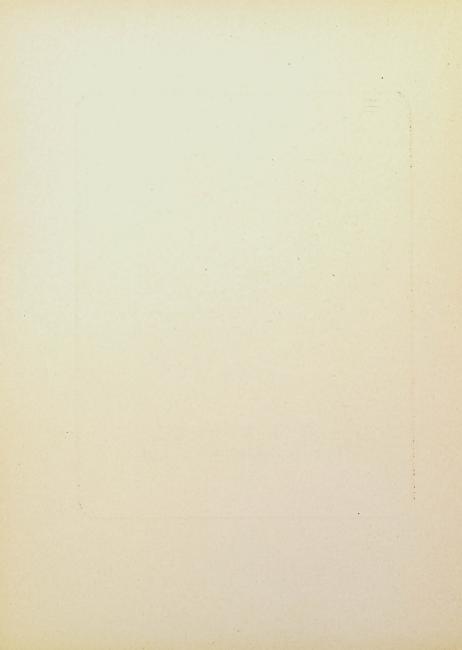
Saa fortalte hun om den Nød, Der snart hende skulde ramme: Om at hun skulde i Muldjordens Skød, og være Muldvarp=Madamme.

Svalen lo: "Sæt Dig op paa min Ryg! "Jeg flyver til varme Cande; "Bind Dig kun fast; saa sidder Du tryg, "Og skuer de fremmede Strande. "Di flyve hen over Bolgen blaa, "Og over de høje Bjærge; "Noget saa dejligt Du aldrig saa, "Derpaa tor jeg dristig sværge.

"Jeg ynkes ved, hvad Du har fortalt; "Hel gerne jeg vil Dig bære; "Følg med Tommelise! — Jeg skylder Dig alt, "Jeg slipper Dig ikke. Du Kære." —

Og mellem dens Vinger sad hun snart, forsvarlig bundet til Ryggen, — Saa gik det aksted i susende fart, 27ed til Syden, — og Cykken.

Henover grønne Sletter de floj, Og op over Bjærgetinder, Hvor Sneen lægger sig favnehøj, Og foden ej Veje finder.

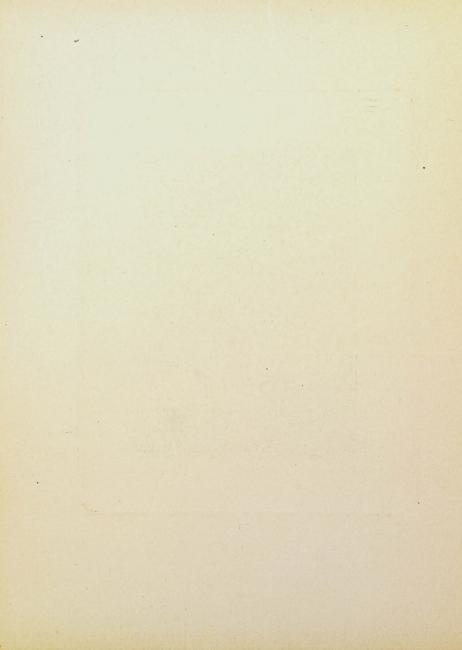
Deroppe var Vinterkulden slem, Og Commelise sig gemte Bag Svalens fjer, men stak Hovedet frem, Og Kulden hun helt forglemte,

forglemte Allt, for det som hun saa Dybt nede under sig ligge; Thi al Naturens Dejlighed laa for hendes undrende Bliffe. End længer' mod Syd sig Svalen svang, hvor himlen sig dybblaa toner, Citroner og Uppelsiner hang I Skovenes mørke Kroner.

Saa kom de ved Aftenstid til en flod, Med grønne Kyster og Banker; Et skinnende Marmorslot der stod, Omslynget af røde Ranker.

"Se her!" sang Svalen; "her har jeg mit Hjem, "Her boer jeg blandt mine Venner!" — — Tommelise rakte sig nysgerrig frem, Og klapped' i sine smaa Hænder.

Der laa dernede paa flodens Bred, En sønderbrudt Søjle i Skyggen; Til den fløj Svalen ved Daggry ned Med Tommelise paa Ryggen.

Det prægtigste hvide Blomsterslor Pranged' langs Bruddenes flade, — Hver eneste Blomst stod mægtig stor Kranset af brede Blade.

Og paa den storste fik Pigen Plads, — Da saa hun med et ved sin Side En Engel, saa fin som var han af Glas, Og med Vinger, klare og hvide. Midt i Blomsten han slummende laa, Slængt paa en silfebled Trone, Og paa hans lokkede Hoved hun saa En straalende Kongekrone.

Hun hvissed' til Svalen: "Hvor han er smuk!" De Ord ham af Søvnen væffed', Han fløj fra Lejet, og gjorde et Buk, for Svalen, som ham sorskræfted'.

Men da han paa Tommelise fik Kig, Saa smiled' han straks fornøjet, Og lige løs paa Sagen han gik, Mens han blinkede skælmsk med Øjet:

"Velkommen Du allerkæreste min, "Velkommen her til mit Rige! "Hvor Du er nydelig, lille og sin, — "Dit Navn maa Du strar mig sige.

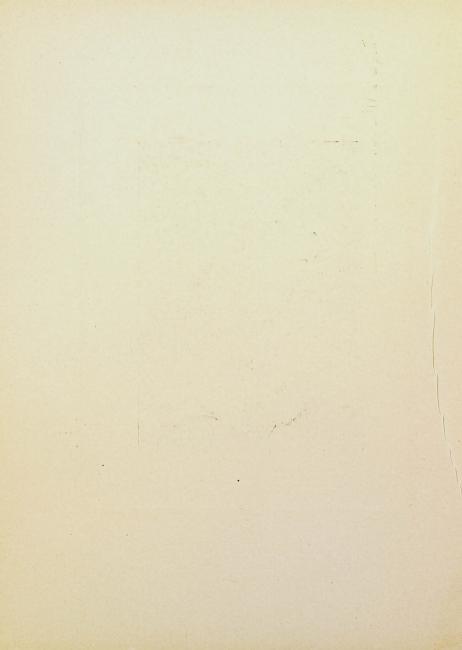
"Blomstens Engel Du for Dig ser, "Hver Blomst har saadan en Engel; "Se Dig omkring, de smiler og ler "Til Dig bag Blad og bag Stængel.

"Som Konge over dem alle jeg staar, "Og bærer den gyldne Krone, "Den sætter jeg nu paa Dit smuffe Haar, "Saafremt Du vil være min Kone." Cyffelig blev Tommelise da, Men iffe det mindste betuttet, Hun knæled' for Kongen, og gav ham sit Ja, Og saa var Pagten jo sluttet.

Saa kyssed' han hende paa Munden rod, Og bragte den sødeste Honning; Men Commelise var ogsaa sød, Som Blomsternes lille Dronning. — —

Jo, det var rigtnof en anden Mand
End Skruptussens Son derhjemme,
Og Muldvarpen med den gode forstand;
Dem slog hun nu helt af Glemme.

Svalen kvidred': "Kvivit, Kvivit! Cad Jer blot ikke genere!" — 2Men Blomsterenglene kom paa Visit, for de vilde gratulere.

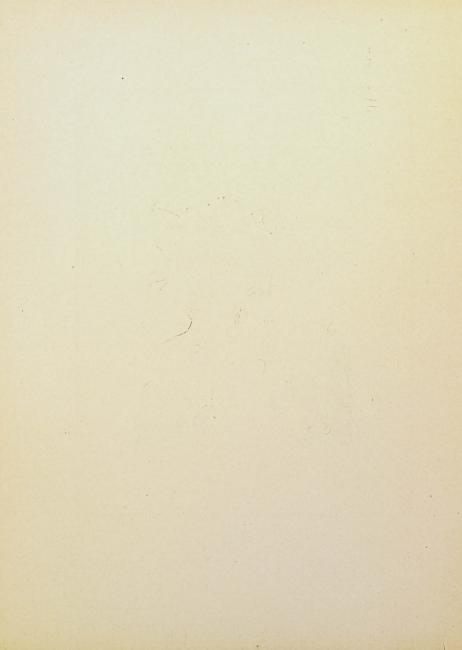
Undige var de, og smukt de sang, for Brudeparret at prise. Hver af dem bragte en sin Present, Den gav de saa til Commelise.

Og tænk Dig! en af de Smaa kandt paa Ut møde som Overbringer Uf et Sæt prikkede lyseblaa fortrinlige fluevinger. Dem fæsted' de hende paa Ryggen fast, Under Spog og skæmtefuld Tale, — Saa fløj hun fra Blomst til Blomst i Hast, Eller op til sin kære Svale. —

Un lever hun hen i Cyffe og Fryd, Ded sin elssede Konges Side; De bo nok endnu dernede i Syd Ded Marmorslottet, det hvide. ——

2Men Svalen flyver hver Sommer mod Mord, Sin Rede her den ej svigter, Og den har fortalt hvert eneste Ord, Til Danmarks Eventyrdigter.

Chr. Mackeprangs forlag.

Kjøbenhavn.

Centraltryfferiet.

Auni

